

**Verksamhetsberättelse
Läsåret ht22-vt23
Gillbostubbens Förskola**

Förskolan inre och yttre miljö

Gillbostubbens förskola ligger i ett villaområde i Rotebro. Förskolan består av fyra stycken avdelningar och två större samt tre mindre utegårdar.

Varje morgon tas barnen emot ute på gården. Barnen ska då vara klädda och redo för dagens aktiviteter. På gårdarna har varje avdelning/grupp varsin samlingsplats, det finns även tillgång till gungor, olika sandlådor, lekstuga, kiosk och klättermöjligheter. På gården har vi bord där vi äter våra måltider de dagar vi inte äter i skogen, vid dessa bord sker också olika typer av aktiviteter så som spel, pussel, konstruktionsbygge med mindre delar, rita med mera.

De äldre barnen har en grillplats på sin gård där det kan tillagas olika maträtter. Vintertid erbjuder vi de äldsta barnen som vill, och har utrustning, att delta i skidskola samt skridskoskola. Varje vecka går samtliga grupper till skogen, vid olika antal tillfällen, för att bedriva den pedagogiska verksamheten där.

Förskolan öppnar och stänger på den "lilla" gården. Det gör vi med hänsyn till de yngre barnen som ska växa in i tryggheten på sin egen gård.

Förskolans innelokaler består av fyra avdelningar med rum för olika aktiviteter. Vid vintertid kan vi ibland använda oss av hallarna som "värmestuga" för att värma oss en stund.

Mat

Gillbostubbens förskola följer livsmedelsverkets rekommendationer och förskolan har ett mottagningskök där vi tar emot mat från Brasserie Maison. Maten har stora inslag av vegetarisk kost, vi serverar endast svensk kött och kyckling samt MSC märkt fisk. De dagar vi äter i skogen får vi "matpaket" leverade från storköket som vi sedan tillagar på en Murrikka. Till varje måltid servers hårt bröd. Till mellanmål erbjuds det ofta hembakat bröd, yogurt, olika sorters pålägg och frukt. Varje förmiddag, antingen då vi har kommit fram till skogen eller om vi är kvar på gården, serveras det frukt.

Pedagoger under läsåret h22-vt23

Alen: Upptäckare

Malin förskollärare och grupp-ansvarig

Carolina barnskötare

Aria barnskötare

Lönnen : Yngre Utforskare

Carolina förskollärare och grupp-ansvarig

Ivana barnskötare

Joyce pedagog ht-22

Sandra barnskötare vt 23

Björken: Äldre Utforskare

Victoria idrottslärare och grupp-ansvarig

Linda barnskötare

Yvonne barnskötare

Eken: Äventyrare och äldre Utforskare

Agneta förskollärare och grupp-ansvarig

Amelia barnskötare

Beatrice barnskötare

Ann resurs

Rektor

Karin Hydén arbetar som rektor på Gillbostubben men även som förskollärare. 50% av arbetet är förlagt i barngrupperna fördelat mellan behov från barn, pedagoger eller gruppen i sin helhet. Resten av tiden, 50% går till administrativt rektorsarbete samt övergripande utvecklingsarbete av förskolan.

Planering och utvecklingsarbete

Under läsåret har förskolan haft två planeringsdagar, en i augusti och en i januari. Dessa dagar har vårdnadshavarna själva löst barnomsorgen för att pedagogerna ska kunna planera och säkerställa kvaliteten på förskolan. På planeringsdagen i augusti lägger vi grunden för hela läsårets verksamhet med störst fokus på hösten. På planeringsdagen i januari, säkerställer vi höstens verksamhet samt fokuserar på vårens planering. Vi tar också beslut om förskolan gemensamma mål inom Grönflagg samt planerar årets kalendarium. På planeringsdagarna lyfts även olika ämnen för hela Friluftets Förskolor.

Vi har haft två utvecklingsdagar under året och på dessa dagar har vi arbetat med de sex matematiska aktiviteterna, ett material från skolverket samt kvalitetssäkrat barnens utbildning och teambuilding.

Var fjärde vecka under tre timmar, på kvällstid, har vi pedagogmöten. Rektor håller i dessa möten och vi tar upp och reflekterar över förskolans grundverksamhet, vi tar också upp gemensamma frågor, dilemman, rutiner, förhållningssätt etc för att få en så tydlig samsyn som möjligt. Mötet har även givit tid till avdelningsplanering, pedagogisk dokumentation samt att kontinuerligt arbeta, följa upp och analysera vår plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Varje måndag börjar rektor tillsammans med grupp-ansvariga dagen med gemensamt arbetsmöte (GAM), för avstämning, kort information samt gemensam utveckling av förskolan.

Utbildning

Pedagogerna på förskolan går internutbildning för att utvecklas och få en samsyn kring den natur och utomhuspedagogik som ligger till grund för vår verksamhet. Dessa utbildningar är:

"Tryggt, roligt och lärorikt" och *"Veda och Barke i naturen"* utbildning för alla nyanställda och långtidsvikarier.

Skridsko- och skidutbildning

Förskollärarträff för alla förskollärare en heldag under våren, denna dag arbetade vi med "Att göra kvalitet verksam i förskolan" en föreläsning samt workshop.

Barnskötarträff har under vårterminen hållits av vår specialpedagog Tina och vår skolchef Marie och handlat om "Vad, Varför, Hur-förskolans uppdrag"

Brandutbildning vt 23

HLR utbildning vt 23

Föräldrasamverkan

Vi har, på Gillbostubben en samverkans-grupp, som representeras av två vårdnadshavare från varje avdelning/grupp. Gruppen, tillsammans med rektor samt ansvarig för respektive barngrupp/avdelning, träffas en gång per termin. På mötet samtalar vi om förskolan, verksamheten, om det har skett några förändringar och vad som sker i närområdet. I detta forum tar vi inte upp enskilda fall utan vi pratar generellt om vad som händer och vad som sker i vår verksamhet.

För att vårdnadshavare ska känna sig delaktiga i barnens verksamhet så uppmuntrar vi alltid till att vara med under en dag.

Under höstterminen har vi möte för samtliga vårdnadshavare. Där presenterar vi verksamheten samt bjuder in till reflektion över de mål vi kommer att arbeta med under läsåret.

Under vårterminen har vi ett möte där vårdnadshavarna får följa med ut till skogsplatserna och ta del av vårt arbete med läroplanen och få se hur vi bedriver vår undervisning i skogen.

Vi använder oss av Förskoleappen för att beskriva vår verksamhet kopplat till läroplanen. Det är även via Förskoleappen vi förmedlar den information vi vill ska komma fram till vårdnadshavare.

En gång per termin erbjuder vi er vårdnadshavare till ett utvecklingssamtal. På höstens samtal gör vi en kartläggning som vi under vårens utvecklingssamtal utvärderar och följer upp.

Traditioner vi uppmärksammar på Gillbostubben

- Lucia
- Grön Flaggdagen
- Skördefest
- Förskolansdag
- Veda och Barkes skidlopp/springlopp
- Rocka Socka
- Sommarshow

Verksamheten och styrdokument

Läroplanen, Lpfö18, kommunens styrdokument och Frilufts Förskolors profil är de dokument vi har att förhålla oss till i vårt uppdrag. I Frilufts Förskolors profil har vi dokumenten "Gröna tråden" samt "Öva-Pröva-Lär med naturpedagogik" som innehåller lokala riktlinjer för vår verksamhet.

Vi sätter våra mål för ett helt läsår, vi planerar i början på varje termin och därefter tar barnens inflytande vid. Fortlöpande arbetar vi med reflektion och pedagogisk dokumentation för att föra arbetet vidare tills vi i slutet på varje termin gör en utvärdering och analys av arbetet.

Vi har under läsåret arbetat projekterande där vi, utifrån barnens intressen och nyfikenhet, tillför material och egen nyfikenhet för att med hjälp av pedagogisk dokumentation driva verksamheten framåt. I vissa projekt blir vi kvar längre och i vissa går vi vidare fortare, allt med inflytande från barnen.

Då vi arbetar transdisciplinärt och projekterande går läroplanens mål in i varandra. Vi arbetar med *ex matematik, språk/kommunikation, matematik, naturvetenskap och teknik, motorisk förmåga, socialt samspel*, och alla övriga mål i läroplanen inom ett och samma projekt. Att tillsammans, barn och pedagog, ta reda på ny kunskap genom böcker eller internet och på det sättet driva ett projektet vidare ger stort utrymme för arbete utifrån läroplanen med *socialt samspel, språk/kommunikation* och *eget inflytande*. När vi tillsammans med barnen lagar mat i skogen, täljer med kniv eller potatisskalare arbetar vi medvetet med *teknik* och *självständighet och identitet*. Med ett transdisciplinärt arbetssätt arbetar vi hela tiden med *matematik*, för de yngre barnen handlar det *ex* om att räkna kompisarna som är närvarande, hämta ”båda” sina skor, sortera tillbaka ”alla” klossarna i lådan. Med de äldre barnen pratar vi matematik för att synliggöra den i deras vardag. När vi gör det här arbetar vi även med målen i läroplanen som bland annat berör, *socialt samspel* och *självständighet och identitet*.

Veda och Barke är två figurer som symboliserar vår verksamhet. Dessa dockpar finns med på varje avdelning och har en självklar plats i vår verksamhet. Veda och Barke kan användas som pedagogiskt hjälpmedel vid olika dilemman, de är med på samlingen för att presentera olika ämnen men är också en symbol för trygghet för de yngre barnen. På vintern åker eller springer vi Veda och Barkeloppet och de äldre barnen får gå Veda och Barkes skridskoskola. Varje morgonsamling startar vi med att sjunga om Veda och Barke och under dagen finns det möjlighet att läsa olika böcker som handlar om Veda och Barke, allt från faktaböcker, böcker om olika dilemman eller traditioner.

Alla pedagoger på förskolan har skrivit under ”Förskolebrevet” och varje avdelning arbetar sedan med detta på olika nivå utifrån den barngrupp man har. Vi pratar om integritet och lär i tidig ålder att säga ”stopp min kropp” och innebörden med detta. På pedagogmöten arbetar vi kontinuerligt med planen mot diskriminering och kränkande särbehandling. Vi går igenom diskrimineringsgrunderna och gör en analys utifrån dessa som vi sedan dokumenterar och utvärderar. I arbetet med planen kan vi se hur vi ska arbeta proaktivt för att förekomma diskriminering och kränkande särbehandling. Varje avdelning arbetar med barnkonventionen på olika nivåer och där vävs både arbetet med ”Förskolebrevet” och arbetet med att förebygga diskriminering och kränkande särbehandling in.

Grön Flagg och Gillbostubbens lokala mål

Vi är certifierade inom Grön Flagg vilket är ett pedagogiskt verktyg och en miljöcertifiering utförd av föreningen Håll Sverige Rent.

Gillbostubben har inom Grön Flagg arbetat med tema **Skräp och avfall**. Vi har fokuserat på de tre under-rubrikerna **kretslopp, återbruk, beteenden och vanor**.

Gillbostubbens lokala fokus område har varit **matematik i förskolan**. Vi startade upp detta fokusområde på vår utvecklingsdag ht 22, med material från Skolverket. På förmiddagen arbetade vi teoretiskt för att på eftermiddagen gå över till ett konkret praktiskt arbete. I skolverkets material fick vi kunskap om de sex matematiska aktiviteterna som ligger till grund för matematik i förskolan. De sex matematiska aktiviteterna är *mäta, designa/konstruera, räkna, lokalisera, leka och förklara*.

Miljömål för samtliga Friluftss Förskolor ht22-vt23

Friluftss Förskolor har under läsåret haft gemensamma miljömål **hållbar konsumtion**.

Vi har dialog med barnen om hur vi tar hand om våra leksaker och vårt material men vi kommer även in på att hållbar konsumtion även är att odla potatis från förra årets skörd, att plantera tomater från dagens sallad och fortsätta projektet med solrosen som har givit frön till nya solrosor i flera år.

Avdelningarnas verksamhetsberättelser utbildningsår 22/23

Alen- Upptäckare 1-2 år

Självständighet och identitet

På Alen går våra Upptäckare - Gillbostubbens yngsta barn. Vi strävar efter att ge barnen en god start präglad av god omsorg och trygghet. Att skapa trygghet hos barnet är den första och viktigaste byggstenen för att skapa goda förutsättningar för att kunna ta till sig nya kunskaper under sin tid på förskolan, som ska vara *trygg, rolig och lärorik*. För att skapa den tryggheten krävs det att vi pedagoger som arbetar på förskolan är ständigt närvarande och stöttande i alla situationer för barnet. Vi arbetar för att barnen ska känna en tillit till sin egen förmåga och våga vara den dem är - att vi alla är lika med ändå olika.

Ett självständighets arbete med yngre barn handlar mycket om att arbeta med små mål. Att kunna äta med bestick, kunna följa enkla instruktioner, hitta sin hylla och pröva ta av och på sig sina kläder. Det är viktigt för barnets självkänsla att få känna att dem lyckas - exempelvis att kunna hitta sina egna skor eller öppna sin ryggsäck behöver bli bemött med positiv uppmuntran. Detta för att barnet ska känna att de kan och att de ska tycka det är roligt att fortsätta sträva framåt. Vi arbetar mycket med gränssättning, turtagning och rutiner på förskolan. Det är viktigt för yngre barn att ha goda rutiner i sin vardag - det skapar trygghet. Att arbeta med gränssättning och turtagning handlar om att lära sig respekt och förståelse för sina kamrater. Det övar vi på vid samlingar, aktiviteter, vid lek på gården samt vid alla rutinsituationer. Det är en stor utmaning och viktigt i självständighet- och identitetsarbetet att kunna försöka handskas och möta sin känslor, det är okej att känna olika känslor. Vi får vara ledsna, glada och arga. Det är skapar trygghet att få känna och vara precis den man är.

Socialt samspel

På Alen arbetar vi med det sociala samspelet på olika sätt. Det sker ute på gården, i undervisningen, i lek, samling och aktiviteter. Det yngsta barnen leker till en början inte tillsammans med andra utan börjar ofta sitt sociala samspel med de vuxna runtomkring för att sen

börja intressera sig för övriga kamrater. Det sociala samspelet med kamraterna är en utmaning till en början då man håller på att lära sig. De yngre barnen följer sina känslor och viljor och att förstå att man inte kan ta en leksak från någon annan är svårt. Där är vi pedagoger viktiga personer. Vi finns där och leker tillsammans med barnen, stöttar och hjälper till - men låter också barnen pröva själva. Att förstå de sociala koderna och hur man leker tillsammans måste få ta tid.

Vi övar praktiskt på det sociala samspelet exempelvis vid samlingarna, att man måste vänta på sin tur att få frukt, komma fram och hjälpa till vid samlingstavlan, välja sång etc. Vi läser sagor, bygger och skapar tillsammans på gården. När vi övar på att gå balansgång eller gå upp för trappan i klätterställningen så måste man öva på att vänta på sin tur och att se sina kamrater. Veda och Barke spelar ibland teater för att visa hur man kan leka och gestaltar olika känslor. Vi övar på att kunna säga stop och visa vart den egna gränsen går, samt försöka hjälpa barnen att respektera en kompis stopp.

Genom vårt språk föds också en stor del av det sociala samspelet - språk är ju inte bara ord utan även kroppsspråk, mimik och gester. Vi stöttar barnen i deras språkliga utveckling genom att vi själva har ett språkutvecklande förhållningssätt och hjälper barnen att börja lära sig tolka känslor, att bjuda in till lek eller att säga ifrån.

Motorisk förmåga

Genom vår utevistelse utvecklar barnen sin grov-motoriska förmåga fort. I hagen övar vi på att gå balansgång på stubbar och stockar. Vi klättrar på klätterställningen, sparkar fotboll och rör oss till musik. När vi är ute och går är det en bra övning att gå på lite ojämn mark. Det är viktigt att barnen får pröva och vågar pröva att ta sig fram, men att vi pedagoger finns där som en stöttande hand i utmanande situationer. "Barnen övar också på sin finmotorik när vi bygger med klossar, målar med penslar, plockar upp små stenar, undersöker sniglar och maskar.

Språk och kommunikation

På förskolan använder vi oss av språk och kommunikation varje dag. Vi använder oss av ett språkutvecklande förhållningssätt mot barnen och det genomsyrar hela vår verksamhet. Barnen på Alen är de yngsta barnen på förskolan och de har kommit väldigt olika långt i sin språkutveckling redan från start. Vi pedagoger anpassar vårt språkbruk efter vilket barn vi samtalar med eller om vi pratar i grupp exempelvis vid samling, undervisning och aktivitet. Vi väljer ord och formulerar oss på ett sätt så det ska vara så pass enkelt för barnet att förstå, men samtidigt utmanande för språkutvecklingen. Vi tänker också på att använda oss av rätt ord på rätt sak - att vi exempelvis säger hund om en hund istället för vovven. Vi använder också mycket kroppsspråk, TAKK, bildstöd och även mimik när vi kommunicerar med barnen.

Användandet av TAKK är ett bra hjälpmedel för att förstärka kommunikationen. Det hjälper många barn att snabbare lära sig att kommunicera med oss för att exempelvis kunna visa vilken frukt de vill äta, när inte det talade språket räcker till.

Vi läser böcker, sjunger sånger, ramsor och använder oss av konkret material för att koppla ord till ting och skapa samband.

Vi kommunicerar med barnen, ställer öppna frågor och övar på att följa enkla instruktioner och på så sätt se barnens språkförståelse. Det är viktigt att vi ger barnen tid att hinna leta i sin minnesbank efter svar, så att vi inte frågar samma fråga för många gånger eller väntar för kort tid så dem inte hinner svara, fast dem kan.

Ett språkutvecklande arbetssätt är också att titta tillbaka på det vi har gjort (den pedagogiska dokumentationen) och reflektera tillsammans med barnen. Vad ser de på bilden? Vad gjorde vi?

Kommer du ihåg? Även om svaren ofta hos barnen små är korta eller få, så visar det på en förmåga till reflektion och språkförståelse.

Matematik

När vi samtalar med barnen så kommer matematiken in på ett naturligt sätt. Om ett barn kommer fram och ger oss en spade, så möter vi barnets gest genom att ex.vis säga ” Åh tack, vilken fin gul spade” alt. ”Åh tack för spaden, vad är det för färg på spaden?”. Vi räknar stenar och kottar, samt olika föremål i böcker, samt hur många kamrater som är på plats under dagen när vi har samling. Vi pratar mycket om färger och prepositioner samt lägesord när vi samtalar med barnen. Vi konkretiserar och leker fram kunskaperna - exempelvis genom att placera föremål på, i eller under ett bord. Att man går över bron i bockarna bruse och att man ska lägga tillbaka klossarna i lådan när man har lekt klart. Vi lär oss att känna igen färger genom att titta på färgkort och visar med TAKK hur man tecknar olika färger, barnen kan också få en uppgift att hämta olika saker i olika färger.

Vi sjunger många sånger med matematiskt innehåll, med konkret material så som 6 ballonger och en igelkott, 5 små apor, 5 fina fåglar och Veda och Barke leker kurragömma (matematik saga med prepositioner). När det regnar och bildas pölar på gården håller vi och öser vatten. Hur mycket vatten får plats i hinken? Får det plats lika mycket vatten i den lilla hinken som i den stora hinken?

Naturvetenskap och teknik

På Alen kommer naturvetenskap och teknik in på ett naturligt sätt. Vi arbetar aktivt med Grön Flagg och arbetar med våra läroplansmål samt våra egna målarbeten genom olika teman inom Grön Flagg. Vi har bland annat arbetat med temat skräp och avfall med under rubrikerna Kretslopp, återbruk och beteende och vanor. Vi har arbetat med maskens kretslopp och vad masken tycker om, var den bor och att den bajsar jord så att blommor och växter kan växa. Kompostina (ett av våra skräpmonster) har fått hjälpa oss till komposten som vi har matat med fruktrester, rört om och tittat efter olika djur som bor i komposten. Vi återbruka skogsmaterial och olika typer av kartonger/toalettrullar som både rekvisita i olika lekar men också som material i processerna av den skapande verksamheten. . Att arbeta med beteende och vanor handlar mycket om att vara goda förebilder och att redan från tidig ålder lära sig att slänga skräp i papperskorgen och att just slänga matrester i komposten. Vi använder oss av digitala verktyg för att ta reda på mer information om exempelvis masken, kollar på bilder och korta filmer för att fördjupa våra kunskaper.

Kreativitet och fantasi

På förskolan arbetar vi med att stimulera barnens kreativitet och fantasi. Vi har en tillåtande miljö där barnen får leka med olika typer av material - leksaker men också mycket naturmaterial. I den livsviktiga leken kan en kloss bli en telefon, en kon med grus blir en glass och sand på en tallrik ör en kaka. Det är viktigt att vi pedagoger är delaktiga och kan utmana barnens kreativitet och bidra med vår fantasi för att hjälpa barnen komma vidare i leken. Att vi hjälper barnen bygga upp deras fantasi världar - en kartong blir en karta och tillsammans går vi på skattjakt! Vad möter vi på vägen? Vad behöver vi för att komma fram? Vi ser till att köpa in böcker och material så att vi också med det kan bidra till att stimulera barnens kreativitet och fantasi.

Lönnen-Yngre utforskare 2-3år

Socialt samspel

Under hösten så har vi arbetat med gruppens sammanhållning. Vårt mål är att alla ska känna sig delaktiga i leken, att alla ska våga uttrycka sig och i samspel våga säga vad man känner till sina kompisar. Att öva på att sätta gränser gör vi under hela dagen, då tillfällen bjuds att öva på empati och lyhördhet. Att öva på turtagning är någon vi jobbat mycket med, då vi ofta har leksituationer där man får dela på ett visst material. Vi på Lönnen försöker att få ett fokus där "jag" blir till "vi", och att exempelvis kunna måla på samma tavla eller skapa saker tillsammans ibland ser vi som utvecklande för barnen ur ett socialt perspektiv.

Självständighet och identitet

Genom utomhuspedagogiken utmanar vi barnen på olika sätt, i naturen får de också många tillfällen att pröva nya saker som de kanske inte vågat prova tidigare. Vi uppmuntrar barnen att alltid försöka först eller att våga be en kompis om hjälp för att de ska kunna känna " jag är en individ som kan". Vi uppmuntrar barnen att själva komma på nya lekar eller aktiviteter och i dialog strävar vi att ta fram saker som kan föra leken vidare. Att uppmuntra barnen till nya idéer och att ge dem många chanser till att utveckla idéerna tillsammans i grupp är ett av våra arbetssätt på Lönnen för att stärka barnens egna identitet.

I vardagliga situationer som samlingar, måltider, och lek försöker vi skapa ett klimat där barnen få lika mycket utrymme. Ibland delar vi upp barnen i mindre grupper för att locka fram nya sidor hos dem, eller få barnen att våga uttrycka sig mer.

Språk och kommunikation

Vi arbetar mycket med vår " kommunikationstavla". Genom den så kan barnen få se fysiska symboler samtidigt som vi berättar och använder TAKK- tecken. Tavlan är ett redskap för att ge barnen en tydlig struktur för hur dagen kommer att se ut, såväl som den ger oss en chans att prata om vad som händer här och nu, vad som hände igår, och vad som händer imorgon. I kommunikation med barnen så strävar vi pedagoger efter att ställa öppna frågor, och att låta barnen få lika stort talutrymme. Då vi har arbetat med matematik under året så har vi fått många chanser att lära oss nya ord matematiska ord. Vi har beskrivit antal, färg, form, pratat om mönster, symboler och tillsammans med barnen byggt upp olika landskap av kartonger, tyg, papper, snören. Detta har gett oss många chanser till att reflektera tillsammans om föremåls olika former och genom att barnen möter de nya orden vid många olika tillfällen och på nya sätt så tänker vi att det ökar deras lust till att använda orden. Att skapa tillsammans och samtidigt berätta om vad man skapar är en del av vårt språkutvecklande arbetssätt på Lönnen.

Kreativitet och fantasi

På Lönnen kombinerar vi nya upptäckter som vi gör i skogen och här på gården med kreativitet och fantasi. Vi har haft flera teman under året, bland annat maskar, fåglar och insekter (nedbrytare). Vi har på olika sätt försökt locka fram barnens nyfikenhet kring hur djuren, bor, vad de gör och hur de ser ut. Vi har låtit barnens nyfikenhet vara drivande då vi gett oss ut på fågelskådning, och letat efter fågelbon. Vi har sedan lekt med våra egna fåglar, på förskolan och barnen har varit nyfikna på deras utseende och hur de låter. Vi samlar in naturmaterial tillsammans med barnen och detta material blir till rekvisita i våra lekar, och används på väldigt olika sätt av olika barn.

Vi uppmuntrar barnens egna fantasi och rollekar och försöker att hitta material som passar dem. Vi har olika sagofåglar som vi plockar fram och låter barnen vara med i dramatiseringen, bland annat genom sagan om Guldlock och bockarna Bruse.

Vi har delat in barnen i planerade lekgrupper och varit närvarande som pedagoger för att ge alla en chans att uttrycka sig i leken och våga använda fantasin. Genom oss som förebilder kan vi väcka barnens lust att hitta sin egen kreativitet och nyfikenhet i lek och att våga ta initiativ med andra barn.

Naturvetenskap och teknik

Vi försöker att följa barnens intresse under året och även att använda oss av det som är specifikt för årstiden. I höstas så undersökte vi maskar, Daggmasken Dagny hälsade på och vi undersökte vad maskar gillar att äta, hur de bor, osv. Andra teman vi haft är sniglar/snäckor, fåglar och nedbrytare (insekter) vi har tillsammans med barnen tagit reda på fakta om dessa djur, både genom att uppleva själv i skogen, och på utflykter, och även att söka tillsammans med hjälp av vår I-pad. Under året som gått så har både vi som pedagoger och barnen fotograferat och filmat det vi upptäckt i naturen för att sedan gå tillbaka och titta på det vid senare tillfällen. Vi har låtit barnen själva prova QR-koder som visat upp berättelser om våra olika skräpmonster och vart skräpet tar vägen när vi slängt det.

Barnen har genom våra skräpmonster Metallica, Plastis och Pappis blivit väldigt nyfikna på hur olika material ser ut och känns. Vi har på många olika sätt undersökt materialet metall och magneter och vad som fastnar/inte fastnar på magneter.

Vi har haft ett skapande tema som vi kallar för "staden" där vi i små grupper tillsammans skapat varsin liten "mini-stad" där barnen fått välja material och fått testa olika tekniker för att få föremålen att fastna. I våra "städer" har vi skapat hus, vägar, parker och parkeringshus och det har blivit mycket intressanta samtal under tiden.

Matematik

Tillsammans med barnen upptäcker vi ofta tillfällen då vi kan använda matematiska begrepp och problemlösning. När vi räknar barnen varje dag så visar vi med händerna hur många vi är och vi kan ställa frågor som "hur många saknar vi idag"? Vi försöker på detta sätt att göra matematik begripligt för barnen. Vi har testat många olika matematiska aktiviteter. Mätning, räkning, problemlösning och lokalisering är några. Lokalisering är ett begrepp som kan förklaras som "vart är jag? Och vart är andra föremål i relation till mig"? För barnen på Lönnen så kan lokalisering vara att berätta var olika saker finns på förskolan, att hämta något från sin hylla, osv. I projektet stad/ landskap har vi tillsammans med barnen pratat om olika former och barnen har själva fått välja vad som ska byggas och hur det ska sättas fast. Vi har gjort hus, vägar, broar, parkeringsgarage, parker, osv. Vi har reflekterat kring vart vår förskola ligger och vad som kan finnas i en stad. När det gäller problemlösning så har vi försökt att hitta många tillfällen i vardagen då vi ställt frågor till barnen, som exempelvis, "räcker två äpplen till tre barn"? Eller, "hur ska vi bygga tornet så att det inte rasar"? På samlingen så kom dinosaurien Dino som skulle hälsa på sin kompis som bodde i ett högt hus. Med hjälp av olika föremål försökte barnen att bygga en väg upp för Dino och det blev mycket reflektioner tillsammans med barnen. På detta sätt försöker vi att öppna upp för barnens nyfikenhet på matematik.

Motorisk förmåga

I både fri lek och i aktiviteter tillsammans så har barnen fått många tillfällen att utveckla sin motorik. I skogen såväl som på gården så försöker vi att utmana barnen till att klättra, hoppa, balansera, gunga, krypa, osv. När vi går iväg så blir utmaningen att gå över rötter, uppför backar och i snö. Allt detta utmanar barnens balans och motorik. Vi försöker att uppmuntra barnen att hjälpa varandra när de går över balansstocken i hagen eller ska klättra uppför en stor sten i "Lillskogen". Att utmana sin balans ska vara roligt för dem. Barnen har själva ansvar över sina ryggsäckar, matlådor och vattenflaskor. Vi uppmuntrar barnen att själva prova att öppna ryggsäckarna, matlådorna och sina vattenflaskor och att öva att klä på sig själva, exempelvis dra upp dragkedjor och ta av gummibandet under skon för att utmana deras finmotorik.

Grön Flagg

Detta år har vi arbetat kring huvudtemat skräp och avfall, med mindre teman som kretslopp, återbruk och vanor och beteenden. Vi har haft mycket lek, samlingar och reflektioner kring hur maskar lever. Vi har fått besök av Daggmasken Dagny som gjort att vi kunnat undersöka saker som barnen velat veta om maskar. Vi har även sjungit sånger om maskar och pratat om vad de mår bra av. För att göra temat skräp och avfall begripligt för barnen har vi kopplat det till bland annat småkryp och maskar, och vad som händer med naturen när det skräpas ned. Vi har undersökt olika slags skräp och vad som kan brytas ned i naturen och inte. Vi har lärt känna våra skräpmonster Metallica, Plastis, Pappis och Kompostina väldigt väl under året och barnen har velat ta fram dem och sortera skräp vi hittat och mata rätt monster med rätt material.

Vi har besökt vår egen kompost och undersökt vilka slags djur som lever där och även matat vår kompost med våra matrester. Under våra utflykter har vi haft ett öppet sinne när vi utforskat. Då vintern höll i sig så länge så kunde vi inte få syn på insekterna, då började vi undersöka fåglar. Barnen blev nyfikna på var fåglar bor och att de ser så olika ut. Vi har gått på fågelskådning tillsammans.

Björken-Äldre utforskare 3-4år

Självständighet och identitet

För att kartlägga och få en bild av vad varje barn tycker och känner inför förskolan har vi genomfört individuella intervjuer med samtliga barn. Där får barnen uttrycka sina tankar, bli lyssnade på samt reflektera över sig själv och vad man tycker är viktigt här på förskolan. I vårt dagliga arbete och i undervisningen uppmuntrar vi alla barn till att reflektera och ha egna åsikter i olika frågor. För att stödja barnen i detta behöver vi pedagoger vara närvarande så barnen känner att de blir hörda, tagna på allvar och att de kan ha inflytande i vår verksamhet.

I arbetet med självständighet och identitet har det varit viktigt att alla ska känna sig trygga i gruppen. För att stärka/bygga relationer i gruppen har vi haft lekgrupper regelbundet i mindre konstellationer där vi pedagoger har gjort indelningen utifrån olika syften t ex att utveckla sin lekkompetens/samspel, eller stärka relationer till fler/andra etc.

Att bli sedd och bekräftad när man kommer på morgonen eller om man har gjort någon positivitet har också varit viktigt och bra för att "sprida ringar på vattnet". Vi har arbetat med "goda gärningar" för att uppmuntra barnen att hjälpa varandra då vi ser att barnen är bra på olika saker och får möjlighet att se och utnyttja varandras kompetenser. Detta ger en möjlighet att få växa som individ och att bli sedd i flera positiva sammanhang vilket främjar både självkänsla och självständighet.

God struktur och förutsägbarhet ger också en bra grund för att skapa trygghet. Vi har använt oss av vår tavla med bildschema varje dag för att ge en överblick över hur dagen ser ut. Bilderna stannar kvar hos barnen längre än det talade ordet vilket gör det lättare för barnen att bearbeta, själva kunna navigera och göra sina egna val under sin dag på förskolan med hjälp av denna struktur. Tavlan får också en funktion som barnens "klocka" där dom kan se vad vi klarat av och vad som återstår av dagen.

Socialt samspel

I början av läsåret var det mycket fokus på att arbeta ihop gruppen, bygga rutiner och få en gemenskap med gott gruppklimat. Vi har lekt många olika gruppstärkande lekar där barnen fått öva samarbete, turtagning och kommunikation men också att våga ta plats och öva på att vara i centrum. De organiserade lekarna har också gett möjlighet till att alla ska få känna delaktighet, att vara i ett sammanhang där alla kan vara med på samma villkor och att följa gemensamma regler.

För att öva samspel på olika sätt har vi också gjort lekgrupper med en liten grupp som fått samlas kring ett specifikt material (t ex affär) och ha en gemensam lek med stöd av en pedagog. Lekgrupperna har haft flera syften som t ex att bli stärkt i sin kommunikation i leken, lekkoder och/eller att skapa nya och fler vänskapsrelationer.

Vi har använt oss litteratur, främst olika sagor och serien "Djuren på djuris" där ämnen och dilemman tas upp kring svårigheter som kan uppstå i en grupp där flera, starka viljor finns. Vem är det som ska bestämma? Vad händer med leken om en bestämmer över alla andra? Får alla vara med? är exempel på frågor som vi i gruppen reflekterat och diskuterat. Viktiga värdegrundsfrågor att ta upp som är med och påverkar barnens trivsel och trygghet här på förskolan. För att barnen lättare ska kunna relatera och bearbeta dessa ämnen har Veda och Barke varit viktiga verktyg för oss pedagoger för att nå ut bättre till barngruppen. Veda och Barke är med oss varje dag som två barn i gruppen och dom har en given plats och hög status i gruppen. Dom finns till hands både som trygghet och kan trösta om någon är ledsen men hittar också på en del bus och hittar på spännande aktiviteter. Veda och Barke är också med och lyfter vardagliga situationer som kan uppstå för att stärka empati och inlevelseförmåga. Lika viktigt som det är att stärka barnens medkänsla, är det också av stor vikt att stötta barnens att förstå och handskas med sina *egna* känslor. Att veta vad som pågår på insidan och kunna sätta ord på gör det lättare att släppa taget om de egna känslorna och kunna leva sig in i andras. För att stärka barnens färdigheter att utveckla empati/medkänsla har vi använt oss av litteratur och Veda och Barkes känslort som ger barnen möjlighet att sätta ord på känslor, se olika känslouttryck, reglera sina känslor och förstå dom olika grundkänslorna som glad, arg, ledsen och rädd. För oss har känslor och relationer en given plats som ett inslag i förskolans undervisning och vi lyfter fram vikten av att olika känslor finns och alla är lika viktiga. Vi fortsätter att uppmuntra barnen att använda sig av

stop-handen för att förtydliga när något känns fel, samt att våga säga "stop min kropp" och arbetet kring vad det innebär. Att hitta sin "stopp knapp" och känna lugn är något vi tycker är viktigt och arbetar aktivt med på Björken. För att kunna landa i sig själv och få en egen stund har vi regelbundet haft en sinnes promenad eller sinnes vila. Alla barn får då en egen plats i skogen, en bit ifrån varandra, för att inte bli distraherad och lättare kan "stänga av" och få hjärnvila som vi kallar det. Vi ser att barnen utvecklat egna strategier för att lyckas med detta och det har blivit en uppskattad aktivitet där barnen får avkoppling och återhämtning.

Motorisk förmåga

Dagligen så utmanas barnen i både sin fin motorik samt grovmotorik. På gården har vi klätterträd, gungor och en klättermatt mm. Varje vecka har vi fredagsfys på gården där miniröris/bamsegymna har varit en favorit och olika hinderbanor. I hinderbanorna försöker vi se till att så många som möjligt av de motoriska grundrörelserna är med: hoppa, springa, krypa, åla, rulla/rotera, balansera, kasta/fånga. Alla dessa grundrörelser får även barnen med sig när vi är i skogen flera gånger i veckan. Dels våra långa promenader till skogsplatsen men också att gå/springa i kuperad mark och det finns oändligt med möjligheter till klättring och balansgång i alla våra skogsmiljöer. När vi packar i och ur utrustningen i ryggsäcken övar vi finmotoriken liksom med av- och påklädning med dragkedjor och knappar. Både ute och inne finns möjlighet att skapa t ex rita/måla, pärla och klippa med sax som utmanar koordination, uthållighet och finmotorik. På gården och i skogen har barnen fått testa på att tälja med potatisskalare som kräver både koordination och koncentration. Under vintern har vi haft skidskola där barnen utmanas i balans, teknik och koordination där hela kroppen får arbeta. Hur man tar sig upp med skidor på fötterna om man trillat, glida framåt, samt ta sig uppför och nerför backe har vi övat under våra lektionstillfällen. Vi avslutade skidsäsongen med Veda och Barke loppet enligt tradition, väldigt lyckat med tydligt fokus på rörelseglädje.

Naturvetenskap och teknik

Inom teknik har vi haft täljskola med potatisskalare för att få in tekniken ordentligt tills det är dags att få tälja med riktig kniv som kommande Äventyrare. Vi har också använt oss av vårt digitala mikroskop med lpaden och även luppar och håvar som tekniska hjälpmedel när vi undersökt olika saker i naturen på riktigt nära håll.

Under våren har vi utforskat flora och fauna på Björken. Vi har följt processen knopp till fullt utslagen växt/blomma. För att spara och behålla exemplar av olika blommor har vi använt oss av blomprens. Vi har också gjort färgavtryck av blad/blommor då vi använt hammare som hjälpmedel och hamrat blad på papper. När djuren väcks ur sin vinterdvala på vårkanten har vi gått till myrstacken i vår skog för att se när myrorna vaknar. Myrstacken utvecklades till ett längre projekt och vi har gjort experiment med strössel, lärt oss om myrans livscykel och tittat på myrorna på nära håll. Av naturmaterial har vi byggt egna myror och tittat på myrans olika delar, vad behöver vi för att få ihop till en hel kropp, hur många ben? osv. Närmare sommaren har vi haft mycket fjärilar i vår skog där dem trivs. Precis som med myran har vi undersökt fjärlens livscykel och sett flera fjärlisarver och bon där larverna äter upp sig. Med fjärlshåvar och bur har vi fångat in, tittat nära och släppt ut fjärlarna igen. Med hjälp av faktaböcker har barnen tagit reda på vad för slags

fjärilar vi sett. Vi avslutade vårt fjärilsprojekt med att tillverka egna fjärilsmatare som nu hänger ute på vår gård.

Varje vår odlar vi på vår gård. Barnen har återbrukat mjölkkartonger som odlingskrukor och i år satte vi solrosfrön och popcorn kärnor. I hinkar satte vi även potatis som barnen hjälpt till att ta hand om. Nu har vi planterat ut potatisen i vår pallkrage på gården. Vi hoppas på att kunna skörda potatis till midsommar med lite tur och få följa processen från "jord till bord."

Matematik

Detta läsår har vi haft matematik som fokusområde. Vi har utgått från de sex matematiska aktiviteterna: räkna, mäta, design, förklara, leka och lokalisera.

Varje morgon har vi t ex räknat hur många barn som är här samt hur många som saknas. Detta för att utforska grundläggande egenskaper hos tal och samband mellan tal. Vi räknar också veckodagar, månader och datum osv för att öva tidsuppfattning. Inom design har vi arbetat mycket med mönster och geometriska figurer. Vi har gått på formjakt i vår närmiljö och byggt egna former av naturmaterial i skogen samt lagt sekvenser i återkommande mönster. För att jämföra, se likheter/skillnader och kunna uppskatta har vi arbetat med Maja meter och hennes vänner. Vi har också gjort diagram på olika sätt där det blir tydligt och konkret för barnen ex vilken frukt var populärast idag eller minst populärast? Hur många cyklade eller åkte bil till förskolan? Av t ex Lego eller plus plus av vi byggt stapeldiagram och räknat samt jämfört. I leken pågår det mycket problemlösning av olika slag när barnen ska samarbeta, de förklarar, resonerar, uppfinnar och upplever och vi finns med som stöd och sätter ord på kunskapen eller hjälper till att föra leken framåt med t ex nytt material eller en fråga osv. När vi befinner oss i olika miljöer har vi arbetat med att lokalisera, lära känna rummet och orientera sig. Men också att utveckla sin kroppsuppfattning.

Språk och kommunikation

Inom språk och kommunikation har vi haft mycket fokus på reflektion och boksamtal kring vår litteratur och kring aktiviteter. Högläsning har vi dagligen och vi ser till att innehållet är anpassat efter ålder/mognad och gärna teman som är normkreativa och/eller tar upp ämnen som genus, jämlikhet, alla människors lika värde mm. Detta är även teman som har vi fördjupat oss mer i i vårt arbete med *Barnkonventionen och barnens rättigheter*.

Bygga på ordförråd med nya ord och begrepp har varit viktigt, att stanna upp och förklara när vi stöter på något nytt samt att vi använder rätt ord för rätt sak. Att få in flera synonymer och använda ett rikt, målande språk har också varit viktigt för att ge barnen ett så nyanserat språk som möjligt. För att tydliggöra språket samt som visuellt stöd använder vi oss av TAKK med bilder och stödtecken. Sånger, sagor, rim och ramsor ser vi som en naturlig del av den dagliga undervisningen. Många på Björken börjar få ett intresse för bokstäver och det uppmuntrar vi på flera sätt att det t ex finns material tillgängligt att få utforska sitt intresse för t ex bokstäver och skriftspråk på daglig basis. Varje vecka har Tina haft språkgrupp med en liten grupp på Björken där fokus har legat på att stödja barnen i att vilja kommunicera, fokus på uttal, förståelse och språklig medvetenhet på ett lustfyllt och lekfullt sätt. Varje tillfälle har varit 30 minuter med olika aktiviteter/rekvisita varje gång.

Kreativitet och fantasi

Kreativiteten får ta stor plats i verksamheten på olika sätt. Barnen har fått skapa, bygga och konstruera med olika material, tekniker och redskap alltifrån att skapa myror med naturmaterial, bygga kojor med större pinnar i skogen till mer finmotoriska konstruktioner som att pärla armband, måla med olika typer av färg, rita, klippa och klistra. Det erbjuds även olika typer av färdigt byggmaterial dagligen på gården som polydron, kugghjul, Lego, etc. Fantasin får ta en naturlig plats i skogen, där finns inga färdiga leksaker och därmed så får barnen arbeta med sin fantasi och kreativitet i leken, t.ex en kotte blir till ett husdjur, en stor sten blir till ett enormt berg som de ska bestiga. I skogen föreställer vi även fram våra olika "rum" (matsal, toalett, lekplatser, etc.) och vi går på spännande fantasi-uppdrag. I våra lekgrupper så får barnen skapa något tillsammans eller leka fantasilekar i mindre konstellationer. Ibland så tillför vi rekvisita för att få igång leken, eller för att kunna utveckla leken framåt. Då vi bland annat har *återbruk* som ett av våra teman under Grön flagg så har barnen under en längre period gjort ett stort processskapande av återbruk i mindre grupper där barnen fick kliva in och skapa i någon annans skapande, vilket var en utmaning i sig. Här fick barnens kreativitet och fantasi verkligen ta plats och deras personligheter speglades i skapandet. Vi har även skapat i både is och snö under vinterhalvåret, det har blivit alltifrån olika slags snökreationer till målande på snö och is. Veda och Barke är med och presenterar spännande, skapande aktiviteter och är alltid med på olika sätt i verksamheten.

Grön flagg

Detta läsår har vi haft temat *Skräp och avfall* med fokusområden *Kretslopp, återbruk och vanor och beteenden* inom Grön flagg. Det har varit ett väldigt spännande och roligt ämne att utforska. I höstas arbetade vi med vattnets kretslopp med "Lilla våt". När vintern och kylan kom följde vi processen med Lilla Våt som ändrade form och gick från flytande till fast form. Det blev en hel del experimenterande med is och barnen byggde bla en julgran med snöblock som prydde gården.

I höstas gjorde vi på Björken en skräpplanka som vi grävde ner i skogen. Efter långa vintern och våren grävde vi upp den igen. Det blev väldigt tydligt och konkret hur olika material har olika nedbrytningprocesser/tider. Det blev bra reflektioner kring vad som hör hemma i naturen och vad som inte gör det. Inom området *vanor och beteende* har vi jobbat mycket med källsortering med hjälp av våra sopsamlarmonster. Dessa monster har barnen verkligen tagit till sig och det är viktigt för barnen att sortera så det blir rätt samt att ta ansvar för att minska nedskräpning och på så sätt bidra till en Grönare framtid. Vi har också tagit upp vanor och beteenden i hur vi väljer att transporterar oss. Hur tog du dig till förskolan idag? Ett kul sätt att arbeta med statistik, jämföra och göra stapeldiagram. Vi kunde också se och dra slutsatser att t ex fler valde att ta bilen när det var regn ute osv och samtala om vad som kan påverka vår miljö.

Eken Äventyrare och Äldre Utforskare 4-5år

Självständighet och Identitet

Med hjälp av Veda och Barke har vi haft rollspel där vi har tagit upp situationer som handlat om hur kompisar ska vara mot varandra, hur det känns om du inte får vara med på grund av genus eller när någon alltid vill bestämma över andra. Det har fungerat bra då alla förstår vad det handlar om men ingen känner sig direkt utpekad. Arbetet med jämlikhet pågår hela tiden och i många situationer. När vi spelar spel övar vi på turtagning och samarbete liksom i leken. Vi lär barnen att ta ansvar för sina egna saker och kläder, hantera dragkedjor och liknande. Inför vår sommarshow

har flera barn visat intresse för att genomföra dansnummer, vi har gett dem extra tid och tillfällen att öva tillsammans och vi har tagit tillvara barnens egna idéer.

Socialt samspel

Vi är hela tiden i ett socialt sammanhang. Vi övar på turtagning, lyssna på varandra, arbeta med empati och våga ta plats och talutrymme. När vi bland annat spelar spel eller bygger kojor övar vi på detta. Skulle det bli någon konflikt hjälper Veda och Barke oss att visa vad som händer och hur konflikten kanske kan lösas utan att någon blir arg eller ledsen. Veda och Barkes känslkort har hjälpt barnen att sätta ord på sina känslor och våga prata om dem. På samlingarna fördelar vi pedagoger talutrymmet, allas röster är lika värda även om vissa talar mer och högre. Vi arbetar för att barnen ska känna att de är jämställda och har lika värde.

Motorisk förmåga

Motorisk träning förekommer inom många olika situationer och utbildningstillfällen. På Veda och Barkes skid- och skridskoskola får barnen inte bara träna på att ta på och av sig utrustningen utan också träna på balans och koordination under själva åkningen. Vi täljer, både på gården och i skogen med täljare (potatisskalare), Äventyrarna får även tälja med riktiga knivar. I ritlådan finns pennor, pennvässare, saxar och ritpapper och även ibland mandalas och målarbilder av skräpmonstren. Saxar har vi även haft med oss ut i skogen, att klippa i löv i smågrupper på skogsplatsen har varit både utmanade, lärorikt och roligt. Vi tränar barnen att bli självständiga vid av- och påklädning, visst hjälper vi till med en knölig vante eller trilskandes dragkedja men inte förrän de har provat själva ordentligt.

Barnen tränar sin finmotorik när de bland annat ”pärlar” och i skogen tränar de sin grovmotorik i ex kojbygge, vid klättring och andra aktiviteter. f

Språk och kommunikation

Vi har under läsåret fortsatt att använda vår tavla på morgonsamlingen när vi går igenom dagen. Vi använder bildstöd och TAKK(tecken som stöd) när vi presenterar dagen. Ofta får något barn själv presentera dagen med hjälp av bilderna. Vi är noga med att benämna saker vid rätt namn som vänster fot, den gula spaden och så vidare och vi undviker orden den/det när det går. Varje dag efter lunchen har vi högläsning och vi alternerar mellan kapitelböcker och kortare böcker. Dyker det upp lite svårare ord stannar vi upp och förklarar ordet så att alla ska kunna hänga med i handlingen. Vi har haft bokstavssamlingar där vi har tränat både på hur bokstäverna ser ut, vad de heter, uttalas, låter och skrivs. Många är mycket intresserade av ord och text och det finns nästan alltid tillgång till böcker, papper och pennor. I leken blir språket viktigare och viktigare och vi är med och hjälper till med nya ord och vid behov rekvisita.

Matematik

Matematik har varit vårt eget fokusområde under läsåret. Vi har bland annat arbetat med de sex matematiska aktiviteterna (räkna, mäta, lokalisera, designa, förklara och leka). På varje morgonsamling inleder vi med att säga rätt veckodag och berätta när det blir en ny månad, sedan räknar vi hur många som är på plats och om någon saknas. Vi har gjort stapeldiagram om hur du har tagit dig till förskolan, vad som var godast på skördefesten och liknande. Med stapeldiagrammen har vi kunnat se skillnader på färdmedel vid olika årstider, bil är klart dominant

när det är kallare väder, och statistiskt kunna visa hur det förändras. Staplarna blir också konkreta komplement till siffrorna, du bokstavligt ser vilken stapel som "vann". På gården byggs och konstrueras det flitigt med magneter, Lego, plusplus och polydromer, material, som ger övning i att tänka tredimensionellt. Vi benämner olika former i våra rutiner som exempel: vi ställer oss i en cirkel.

Veda och Barke har erbjudit många olika lekar och undervisningstillfällen och de har presenterat Maja Meter. Tillsammans med Maja och hennes kompisar har vi mätt olika föremål, både med linjal, måttband, pinnar och kottar. Veda och Barke har också haft undervisningstillfällen där vi har sorterat föremål i sekvenser, gjort mönster, lekt med tärningar där slumpen spelar en stor roll.

Så fort det regnar samlas stora mängder vatten på gården. Vattnet erbjuder många tillfällen till att designa vattenbanor av olika slag och ger fin träning i samarbete. I vintras hackade vi snön och isen i bitar som sedan användes till att konstruera snögubbar, ishus, granar med mera. När vi tillsammans leker affär och café i sandlådan övar vi spontant på många strävansmål i läroplanen men undervisningen riktas lätt mot matematiken ex , en glass kostar x antal pengar och en kopp kaffe kan vara billigare. Du betalar med stenar, pinnar eller Swish.

Matematik är något som verkligen har fångat och roat barnen, vi kommer fortsätta utveckla vår matematiska utbildning genom lekar, konstruktion och Veda och Barke.

Naturvetenskap och Teknik

Intresset för rovfåglar startade plötsligt under en samling när en örn seglade över oss. Genast blev det prat om hur stora de är, vad de äter och varför deras näbb ser så vass ut. Vi googlade tillsammans och hittade många fina bilder och information som gav oss svaren vi sökte. Något senare hade vi också möjlighet att på riktigt nära håll studera en blå duvhök, den var uppstoppad. Vi mätte upp hur lång den var mellan vingpetsarna, funderade på vad den åt och till slut samlade vi ihop pinnar för att bygga ett rede. Det gick åt många pinnar. Intresset för rovfåglar svalnade så småningom, vi ser dem ju inte varje dag, men nu började flyttfåglarna lämna oss. Under hela senhösten och vintern lärde vi oss om flyttfåglar och stannfåglar, vi gjorde vid flera tillfällen fågelmat som vi hängde ut i vår närmiljö och på vår skogsplats. Plötsligt var det vår och då kom flyttfåglarna tillbaka.

Det finns gott om myror på Fröjas kulle som är en av våra skogsplatser. Vi har under våren följt flera myrstackar från det att de började vakna till att nu ha full aktivitet. Veda och Barke kände till en gigantisk myrstack som låg i andra ändan av skogen. Den var imponerande stor och högre än flera av barnen. De ville också visa hur bra våra svenska skogsdjur kan camoufleras sig i naturen. Med hjälp av ett antal (plast)djur skapade Veda och Barke en naturruta där vi i smågrupper försökte hitta så många djur som möjligt. Det ledde oss också in på vad dessa djur äter och hur de bor.

På gården har våra fruktträd intresserat oss. De har gått från knopp till blom där vi har sett hur fjärilar och bin har varit framme och pollinerat blommorna. Nu kan vi se karten och kommer att följa dem fram till färdig frukt i augusti. På Veda och Barkes förslag tog vi in några grenar från beskärningen av träden och kunde då skynda på vad som skulle hända och samtala om det, så när det blommade ute hade vi bra koll på vad som skulle hända. Vi har planterat tomatkärnor som vi samlade in i höstas och barnen har väldigt bra koll på kretsloppet frö via planta, blom, kart, mogen frukt till frö igen.

Ett stort intresse har varit kojbyggen av olika slag. På gården konstrueras det med polydromer, i skogen byggs det med pinnar och stenar. Hitta Vilse gav nytt intresse för kojor, plötsligt kom det nya detaljer som en säng och staket. Lego, plusplus och magneter finns alltid tillgängligt på gården och det uppskattas av alla. Det konstrueras också bilbanor med hjälp av brädor, bänkar och sittunderlag, det utmanar ordentligt.

Kreativitet och fantasi

Med naturmaterial och pärlor har vi gjort mönster, sekvenser och mandalas. På gården tar vi ibland fram stafflierna och låter barnen skapa fritt. Det finns också alltid möjlighet att konstruera med magneter, polydromer, Lego eller plusplus på gården. I höstas fick vi besök från Kalle Flygare teaterskola och vi kunde se hur barnen bearbetade pjäserna i leken länge efteråt. De valde roller agerade och anpassade innehållet efter vad de tyckte var roligt för stunden. Vid högläsning förmer vi få barnen att leva sig in i berättelsen, att "se bilderna i sitt huvud". Efter avslutad läsning har vi boksamtal och pratar igenom handlingen.

Grön flagg

I vårt grönt flagg område har vi jobbat med Skräp och avfall med underrubrikerna Kretslopp, Återbruk och Beteende och vanor. Vi tänker på hur vi använder vårt vatten, hur vi ritar, målar och pysslar. När vi till exempel pysslar kan man ta till vara på spillet som blir användning i ett annat pyssel, när vi ritar kan man använda båda sidorna osv.

Vi har använt återvinningsmaterial som rekvisita i vår sommar show och vi har planterat våra tillvaratagna frön i mjölkkartonger samt återanvänt gamla plastkrukor. Vi har jobbat med skräpmonstren och använd dem i vårt dagliga arbete inom miljön i form av skräpplockardagar, komposten, återvinningen och källsortering.

Gillbostubben strävar efter att ge era barn en trygg, rolig och lärorik utbildning och tackar för det här läsåret.

